

Adopties uit India

tussen 1970 en 2000

Project Historie & Roots

Ieder kind heeft recht op een thuis

In samenwerking met de Universiteit Leiden

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding	4
Introductie	5
Deel 1 India in de jaren 1970-2000	6
1 Omstandigheden in het land	6
1.1 Kastenstelsel	6
1.2 'Orphan epidemic'	6
1.3 Het afstaan van kinderen	6
2 Gezinsleven en cultuur	7
2.1 Gezinsleven	7
2.2 Religie	7
Deel 2 India en adoptie	9
3 Begin van adopties uit India	9
4 Betrokken organisaties in India	9
4.1 Bureau Interlandelijke Adoptie (BIA)/Wereldkinderen	9
4.2 Contactpersonen Wereldkinderen	9
4.3 Bal Anand	9
4.4 Shishu Sangopan Griha	10
4.5 Andere betrokken organisaties	10
5 Kindertehuizen	10
6 Wet- en regelgeving	11
6.1 Internationale wet- en regelgeving	11
6.2 Indiase wet- en regelgeving	11
6.3 Nederlandse wet- en regelgeving	12
7 Adoptieprocedures	12
7.1 Procedurele gedeelte Nederland	12
7.2 Procedurele gedeelte India	13
7.3 Inhoud van de dossiers	13
Deel 3 Huidige situatie	16
8 Huidige situatie	16
8.1 Einde van adopties uit India	16
8.2 Situatie in India	16
8.3 Roots	16
Referenties	17

Voorwoord

Wereldkinderen bemiddelt voor interlandelijke adopties sinds 1971. In de loop der tijd is er veel veranderd en met de kennis van nu weten we dat bepaalde handelswijzen en procedures in het verleden niet toereikend waren, vergeleken met de huidige standaard en regelgeving. Dit leidt tot vragen van geadopteerden, media en anderen die betrokken waren bij interlandelijke adopties in de beginjaren van Wereldkinderen.

Er is grote belangstelling voor de manier waarop adopties in het verleden gedaan werden, maar de kennis over de context van en procedures voor adopties in het verleden is beperkt en verspreid. Veel van deze kennis gaat in de loop der jaren verloren als deze niet wordt gedocumenteerd. Wereldkinderen is daarom in 2017 begonnen met het project Historie en Roots, om de beschikbare informatie te verzamelen.

Doel en methode

Doel is het onderzoeken van de geschiedenis en de context van interlandelijke adoptie in de periode 1970-2000. In een rapport per land waaruit meer dan 200 kinderen zijn geadopteerd naar Nederland wordt de sociale, economische en culturele context ten tijde van de adopties beschreven. Ook wordt

ingegaan op specifieke adoptieprocedures en -wetgeving in deze landen. De informatie is verzameld met behulp van archief- en literatuuronderzoek en door middel van interviews met oud-bestuurders, contactpersonen in het buitenland, (oud-)medewerkers van adoptieorganisaties en overige betrokkenen.

We realiseren ons goed dat hiermee niet alle vragen worden beantwoord. Er is bijvoorbeeld niet altijd meer een contactpersoon in het buitenland te traceren. En de informatie is van algemene aard, de rapporten gaan niet in op individuele situaties. Wel hopen we met deze publicatie de beschikbare kennis over context en procedures vast te leggen voor de toekomst.

We danken alle geïnterviewden en anderen die hebben meegewerkt voor het royaal delen van hun kennis. In het bijzonder willen we Froukje Zwaga bedanken voor het opzetten van het project en de studenten van de Universiteit Leiden voor de uitvoering ervan.

Jeroen Jansen, directeur Wereldkinderen

Inleiding

Korte samenvatting geschiedenis adoptie in Nederland

In 1956 werd de eerste Nederlandse adoptiewet van kracht, bedoeld voor binnenlandse adoptie. Vanaf de jaren 60 werden er ook interlandelijk kinderen geadopteerd, vooral binnen Europa. De ouders waren in eerste instantie pleegouders en konden hun kind via de vreemdelingenwetgeving aanmelden bij de plaatselijke politie. Na een jaar kon bij de rechtbank het verzoek worden ingediend om de adoptie naar Nederlands recht uit te spreken. In 1974 kwam er een aangepaste adoptiewet die gold voor alle zendende landen, ook landen buiten Europa.

Adoptie van kinderen buiten Europa kwam op gang na een oproep van de schrijver Jan de Hartog in 1967. Na de Korea-oorlog verkeerden kinderen van Amerikaanse vaders en Koreaanse moeders in een onmenselijke positie. De Hartog riep op tot adoptie van deze kinderen. Duizenden mensen gaven aan deze oproep gehoor en het aantal adoptiekinderen nam sterk toe. Er kwamen vooral veel kinderen uit Zuid-Korea, Indonesië, India, Colombia en Bangladesh. In 1980 bereikte het aantal buitenlandse adoptiekinderen met bijna 1600 kinderen een hoogtepunt.

In 1989 werd de Wet Opnemings Buitenlandse Kinderen voor Adoptie (WOBKA) van kracht. Met deze wet werd onder andere een vergunningstelsel ingevoerd. Alleen adoptieorganisaties die door het Ministerie van Justitie waren erkend, mochten nog bemiddelen bij adopties.

In 1993 werd het Haags Adoptie Verdrag door 66 landen ondertekend. Het verdrag werd in Nederland geratificeerd in 1995. Een belangrijk uitgangspunt in dit verdrag is dat kinderen het beste in een gezin kunnen opgroeien, bij voorkeur in het eigen land en met de eigen cultuur. Alleen als kinderen niet bij hun biologische ouders kunnen opgroeien en er in het land van herkomst ook geen adoptie- of pleeggezin kan worden gevonden, komt een kind in aanmerking voor interlandelijke adoptie. Dit wordt ook wel het subsidiariteitsbeginsel genoemd. Tot op de dag van vandaag wordt de praktijk van adoptie bepaald door het Haags Adoptieverdrag.

Om een kind te mogen adopteren, was vanaf het begin van de interlandelijke adopties een beginseltoestemming van de Raad voor de Kinderbescherming nodig. Alleen met een beginseltoestemming was, en is, het mogelijk om een kind op een legale wijze te adopteren. De voorbereiding van adoptieouders was lange tijd beperkt. Pas met de WOBKA van 1989 werd de

voorbereiding via de Stichting Adoptievoorzieningen verplicht gesteld.

Als adoptieouders een beginseltoestemming hadden, konden ze een adoptie regelen met behulp van een bemiddelingsorganisatie. Er zijn in de loop der jaren tientallen kleine en grotere bemiddelingsorganisaties geweest. Een grote bemiddelingsorganisatie was het Bureau Interlandelijke Adoptie (BIA), dat in 1975 ontstond als een gevolg van een fusie van Stichting Interlandelijke Adoptie (SIA), de interlandelijke tak van de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) en de adoptietak van Wereldkinderen. Een andere grote bemiddelingsorganisatie was de Vereniging Buitenlandse Adoptie Noord-Nederland (BANND), die voornamelijk voor Sri Lanka en Indonesië bemiddelde. In 1995 werd de vereniging opgeheven en ging deze op in Wereldkinderen. In 1980 werd de stichting Kind en Toekomst opgericht, een grote adoptieorganisatie die nog steeds bestaat. Van 1979 tot 2009 bestond stichting Foundation Life Adoption Service and Happiness (FLASH), die vooral bemiddelde bij adopties vanuit Sri Lanka. In 1989 werd stichting Meiling opgericht, die vooral voor adopties vanuit China bemiddelde.

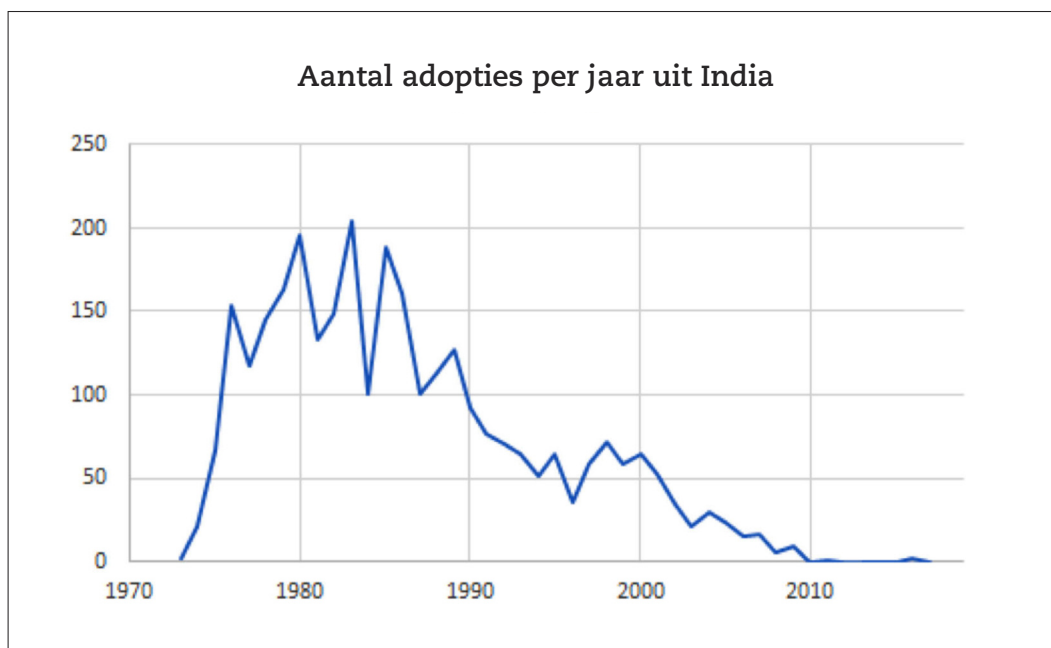
Naast deze bemiddelingsorganisaties zijn er nog vele kleinere organisaties actief geweest. Adoptieouders konden ook via privé-contacten een kind adopteren, dit werd zelfdoenerschap genoemd. Zelfdoeners reisden zelf naar de landen af, legden en onderhielden contacten zelfstandig en doorliepen procedures met lokale hulp. Vanuit bemiddelingsorganisaties was er veel kritiek op zelfdoeners.

Voor een uitgebreid overzicht van de geschiedenis van adoptie in Nederland verwijzen wij naar het boek van René Hoksbergen uit 2012: 'Kinderen die niet konden blijven: Zestig jaar adoptie in beeld'.

Introductie

In de periode 1970-2000 zijn ongeveer 2800 Indiase kinderen door Nederlandse gezinnen geadopteerd. In dit document zal de algemene context worden omschreven van de adopties uit

India in deze periode. De informatie uit dit rapport is afkomstig uit schriftelijke bronnen, interviews met betrokkenen en de archieven van Wereldkinderen.

Deel 1 India in 1970-2000

1 Omstandigheden in het land

India is met 1.3 miljard inwoners het tweede grootste land van de wereld.¹ Sinds de onafhankelijkheid van India in 1947 was de economie vooral afhankelijk van de landbouw. Het land verkeerde in een extreme staat van armoede. Door het socialisme was de economische groei erg traag. India bleef een socialistisch land tot eind jaren tachtig. Op dat moment kwamen de eerste internationale investeringen die zorgden voor economische groei en werkgelegenheid. Door de religieuze waarden en normen en economische problemen, konden veel mensen geen onderwijs volgen en bleven ze ongeletterd. Dit zorgde ervoor dat deze mensen weinig kansen hadden op een baan. Er was een groot verschil tussen arm en rijk en de rijke mensen keken neer op de arme mensen.² De economische veranderingen in het beleid eind jaren 80 en begin jaren 90, zorgden voor nieuwe werkgelegenheid. De politiek blijft echter tot op de dag van vandaag gestuurd worden door religieuze overtuigingen.

1.1 Kastenstelsel

Het kastenstelsel werd rond 1500 voor Christus door buitenlandse overheersers ingevoerd. Aanvankelijk waren er vier hoofdkasten (varna's): Brahmanen (priesters), Kshatriya's (soldaten en bestuurders), Vaisya's (ambachtslieden en handelaars) en Sudra's (boeren en bedienden). Daarnaast was er nog een grote groep mensen die niet tot een kaste behoorde, de Harijans. Over de eeuwen heen ontstonden er allerlei nieuwe kasten en subkasten. Tegenwoordig bestaan kasten vaak uit beroepsgroepen en zijn ze alleen voor mannen. Het kastenstelsel wordt gekenmerkt door ongelijkheid, maar ze hangen ook met elkaar samen, omdat alle kasten nodig zijn in de samenleving.³ Het kastenstelsel is officieel afgeschaft in 1950, maar het speelt nog steeds een rol in de samenleving. Mensen van dezelfde kasten wonen vaak bij elkaar in wijken of dorpen. Omgangsnormen en vriendschappen worden beïnvloed door kasten en huwelijken tussen mensen van verschillende kasten komen weinig voor.⁴

Het kastenstelsel heeft indirect invloed gehad op adopties uit India. Als een meisje zwanger was geraakt van iemand uit een andere kaste, dan kon ze daar niet mee trouwen en had een probleem. Daarnaast waren kinderen met een lichte huidskleur

meer geliefd voor binnenlandse adoptie, omdat ze geacht werden van een hogere kaste te zijn.⁵

1.2 Weesepidemie

In India was een 'weesepidemie' gaande. Volgens een onderzoek van SOS Kinderdorpen uit 2011 waren er 20 miljoen 'wezen'.⁶ Hierbij ging het niet alleen om kinderen van wie beide ouders waren overleden, maar ook om verlaten kinderen. De belangrijkste oorzaak was armoede. Dit aantal bevat niet de 20 miljoen kinderen die werden gedood door eigen ouders. De regio Tamil Nadu stond vooral bekend om de kindermoorden. Het waren vooral meisjes die werden gedood en opvallend was dat dit gedaan werd door ouders samen. Hierop besloot de regering om kinderbedden neer te zetten bij overheidshuizen en andere prominente plekken, zodat baby's daar achtergelaten konden worden in plaats van dat ze werden gedood. Helaas werd dit door de regering nog niet goed geregeld, waardoor de baby's alsnog konden sterven in de bedden, omdat het ziekenhuispersoneel de baby's niet oppakte. In sommige tehuizen was het beter geregeld. Als een kindje in een wiegje werd gelegd, ging er in het tehuis een belletje af. Als men dan naar buiten kwam, waren de ouders van het kind vaak al vertrokken.² Er werden ook kinderen naar kleine medische (bevallings)klinieken gebracht of daar achtergelaten. Daar kwamen vooral de gehandicapte kinderen vandaan.

Het kon ook voorkomen dat kinderen van huis wegliepen vanwege huiselijk geweld. Deze kinderen werden gezien als wees, omdat ze niet wilden vertellen waar ze vandaan kwamen en wie hun familie was. De overheid moest vervolgens veiligheid bieden aan deze kinderen. Soms kwamen deze kinderen op straat terecht, waar ze erg vatbaar waren voor drugsgebruik en seksueel misbruik. De overheid zag dit als een groot probleem.

1.3 Het afstaan van kinderen

Kinderen konden te vondeling gelegd worden of worden afgestaan. Het waren vooral ongehuwde moeders die hun kind afstonden. Deze groep vormde 95% van de Indiase geadopteerden.⁷ Het was namelijk een schande om ongehuwd moeder te zijn. Er was ook geen sociaal vangnet. Er heerste een stigma en meisjes en ouders werden verstoten als een onge-

1 Worldometers (2019)

2 Oud-medewerker Wereldkinderen

3 Uit de pers

4 Te gast in India

5 Interview Anneke Prenger (2018)

6 India Now Home to 20 Million Orphans, Study Finds

7 India: Voor wie wil weten, 1993

huwde zwangerschap bekend werd.^{5,8} Vaak waren de ouders van het meisje wel op de hoogte als ze zwanger was. Het meisje ging dan naar de stad, waar opvangtehuizen waren om te kunnen bevallen en om het kind af te kunnen staan. Niemand kwam dan verder te weten dat ze een kind had gehad. Het kon ook voorkomen dat kinderen werden afgestaan uit armoede, of omdat het gezin te groot werd.⁵ Er waren geen voorbehoedsmiddelen beschikbaar. Er was forse armoede en veel monden moesten gevoed worden. Als een kind uit armoede werd afgestaan, ging het vaak om meisjes. Jongens waren toch meer gewild omdat zij geld binnenbrachten en meisjes kostten alleen maar geld.⁵

Abortus was in India toegestaan tot de veertiende week van de zwangerschap. Het was eenvoudig te krijgen en werd gratis gegeven aan iedere vrouw die daarom vroeg. Veel meisjes wisten echter niet van de mogelijkheid. Daarnaast hielden de meesten hun zwangerschap zo lang geheim dat het te laat was voor een abortus.

2 Gezinsleven en cultuur

2.1 Gezinsleven

Familie is altijd erg belangrijk geweest in India. Ouders, grootouders, kinderen en aangetrouwden woonden vaak onder één dak (extended families). Dit had er onder andere mee te maken dat er in India geen sociale voorzieningen waren, waardoor mensen in eerste instantie op hun familie waren aangewezen.

De vader was de leidende figuur binnen de familie. Zijn taak was om het gezin in leven te houden en te zorgen dat zijn dochters werden uitgehuwelijkt. De vrouw was het sieraad van de man en moest een goede moeder en echtgenote zijn. Als de man genoeg geld verdiende, zal hij in de meeste gevallen niet hebben toegestaan dat zijn vrouw buitenshuis werkte. Dit wekte namelijk de indruk dat hij haar niet kon onderhouden. De realiteit was echter vaak dat de vrouw ook moest werken. Het vinden van werk voor vrouwen was niet makkelijk. Door de mechanisatie in de landbouw werden vrouwen steeds meer van de arbeidsmarkt gestoten. De overheid was de grootste werkgever in India, maar slechts 2.5% van de banen ging naar vrouwen. Voor hetzelfde werk kregen vrouwen ook maar de helft betaald van wat mannen kregen.⁸

Kinderen werden geacht te helpen in het huishouden. Vaak moesten ze ook nog buitenshuis werken om extra geld te verdienen. Ze kregen echter maar weinig betaald. De meeste kinderarbeid vond plaats op het platteland. Doordat de kinderen moesten werken, konden ze vaak niet naar school. Daarnaast

was de school niet in de buurt en was er geen geld voor de bus. Meisjes werden minder vaak naar school gestuurd dan jongens. Voor hen was het belangrijk om zich voor te bereiden op hun toekomstige rol als moeder en echtgenote. Er werd gevreesd dat een meisje zich vervreemdt van de traditionele rol als ze onderwijs zou volgen en dat ze minder onderworpen zou zijn aan haar toekomstige schoonfamilie. In middenklasse-milieus werd hier anders tegenaan gekeken en was het wel normaal dat meisjes naar school gingen.⁴

Vanaf het tiende levensjaar werden meisjes voorbereid op het huwelijk en het krijgen van kinderen. Van jongs af aan werd hen geleerd om niet voor zichzelf te denken en te voelen, geen enkele zeggenschap te hebben over zaken die hen aangaan, zichzelf onwaardig te vinden en te dienen als slaaf. Vanaf de geboorte leerden meisjes dat ze te gast waren in het huis van hun ouders. Er was geen ruimte voor groei of de ontwikkeling van de persoonlijkheid.³

Het huwelijk van de meisjes werd geregeld door de ouders. Trouwen uit liefde kwam vrijwel niet voor. De gedachte was dat liefde met de jaren komt. De officiële huwelijksleeftijd was 18 jaar, maar meisjes werden vaak op jongere leeftijd al uitgehuwelijkt. Hindoes vonden 14 jaar de ideale leeftijd voor meisjes om te trouwen. Als meisjes op jongere leeftijd werden uitgehuwelijkt, dan was de bruidsschat goedkoper. Als een meisje eenmaal getrouwd was, trok ze in bij de familie van haar man. Daar moest ze zich aanpassen aan de gewoontes van de schoonfamilie en de schoonmoeder had alles over haar te zeggen. Deze positie verbeterde pas als ze beviel van een zoon. Een zoon bracht later namelijk een bruidsschat binnen en een vrouw en daarmee een extra arbeidskracht. Meisjes kostten vanwege de bruidsschat alleen maar geld en waren voor ouders dus vaak een last. Dit is de reden dat ouders vaak minder gelukkig waren met een meisje. Het bruidsschatsysteem is officieel verboden in 1961, maar niemand houdt zich eraan.⁴

2.2 Religie

De meest voorkomende religie in India is met 80% het hindoeïsme.⁴ Het kastenstelsel was een belangrijk onderdeel van dit geloof. Hindoes geloven dat men na de dood opnieuw geboren wordt. De ziel komt dan in een andere gedaante terug op aarde. Door goed te leven, wordt de ziel telkens in een hogere kaste wedergeboren om uiteindelijk bevrijd te worden van het leven op aarde. Een hindoe wordt als resultaat van daden in een voorgaand leven in een bepaalde kaste geboren (karma). Als de som van goede en slechte daden van het vorige leven goed uitvalt, dan kan iemand in een hogere kaste geboren worden. Tijdens het leven kan er nooit van kaste worden

3 Uit de pers

4 Te gast in India

5 Interview Anneke Prenger (2018)

8 Interview Sulu Kalro (2018)

veranderd. Een hindoe moet zijn of haar plaats in een bepaalde kaste zonder protest accepteren (Dharma). Om volgens Dharma te leven, moet je als hindoe gevestigde gewoonten, regels en plichten van de familie, kaste, sekse, beroep en leeftijd nakomen.³

De islam is met ongeveer 10% de tweede godsdienst in India. In eerste instantie waren het vooral de mensen in het noorden die dit geloof aanhingen, maar na de komst van de islamitische Moghuls rond 1500, werd ook het zuiden bekeerd. Vooral arme mensen van lage kasten lieten zich bekeren om hun kastebestemming te ontlopen.

Ongeveer 2% van de bevolking is christen en zij leven vooral in het zuiden en in de deelstaat Goa. Ook hier lieten vooral de arme hindoes van lage kasten zich bekeren. Andere geloven die voorkomen zijn sikhisme, jains en boeddhisme. De omgangsnormen tussen mensen worden in hoge mate bepaald door de religie die mensen aanhangen. Mensen met verschillende religies wonen vaak in aparte wijken, dorpen of landstreken.⁴

3 Uit de pers

4 Te gast in India

Deel 2 India en adoptie

3 Begin van adopties uit India

Adopties uit India kwamen in eerste instantie uit particuliere kanalen in Bombay, Poona en Madras.⁹ Henk de Wild, voormalig bestuurslid van Wereldkinderen, is begonnen met het contact in India via Els Wunnink.¹⁰ Zij waren bevriend en Els Wunnink gaf aan dat er kinderen in nood waren in India. Zelf verzorgde zij jarenlang vijf tot zes kinderen in haar huis voordat ze naar Nederland is gekomen. Els Wunnink nam in 1976 Sulu Kalro in dienst. Sulu Kalro werd een van de belangrijkste contactpersonen van Wereldkinderen.⁹

4 Betrokken organisaties in India

Veruit de meeste kinderen die uit India werden geadopteerd, kwamen via de bemiddeling van Bureau Interlandelijke Adoptie (BIA), later Wereldkinderen. Andere organisaties die actief bemiddelden in India, waren Adoptieorganisatie Buitenlandse Adoptie Noord-Nederland (BANND), Stichting Bemiddeling Adopties (SBA) en Meiling.

4.1 Bureau Interlandelijke Adoptie (BIA)/Wereldkinderen

BIA was het resultaat van een fusie in 1975 van Stichting Interlandelijke Adoptie (SIA), Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) en Wereldkinderen (WK). Het contact in India kwam binnen via Wereldkinderen. Jan van Deth werd na de fusie benoemd tot directeur van BIA. Hij was in 1973 als directeur van het SIA aangesteld om het adoptie-contact met Korea te verbeteren en te onderzoeken of er andere landen waren, waarin vergelijkbare situaties waren. Jan van Deth zou tot 1980 directeur blijven van BIA. Hij werd opgevolgd door Zef Hendriks, die betrokken is geweest bij de fusie in 1987, toen BIA verder ging onder de naam Wereldkinderen. Hij zou tot 1997 directeur blijven van Wereldkinderen. Om verwarring te voorkomen zal in het verdere document de naam Wereldkinderen worden gebruikt.

Wereldkinderen was een professionele instelling met 50 mensen in dienst. De helft van het personeel bestond uit maatschappelijk werkers met een pedagogische achtergrond en de andere helft van het personeel bestond uit secretaresses. Wereldkinderen had te maken met enorme wachtlijsten, maar heeft zich daardoor niet onder druk laten zetten. Er werden ouders voor kinderen gezocht en niet andersom. Niet elk kind dat werd aangeboden voor adoptie werd geaccepteerd. Als er

oplossingen waren voor de kinderen in het eigen land of er was sprake van onbetrouwbare contacten, dan ging Wereldkinderen niet akkoord.¹¹

4.2 Contactpersonen Wereldkinderen

Sulu Kalro was de contactpersoon van Wereldkinderen in Bombay.⁸ Via haar kindertehuis Bal Anand kwamen ongeveer 1500 Indiase kinderen naar Nederland. In 1976 startte een ander belangrijk contact in New Delhi. Dit werd beheerd door Amal en Sunila De en liep tot 2000.⁹ Sulu Kalro en Sunila De werden door Wereldkinderen als betrouwbare contactpersonen gezien. Beiden werden betaald door Wereldkinderen. Dit was een vast bedrag en stond los van het aantal adopties. Ze werkten dag en nacht, runden het tehuis, onderhielden contacten met de rechtbank en vingen ouders op.¹¹

Wereldkinderen heeft daarnaast bemiddeld in Madras. In de jaren 70 verliep het contact in Madras via de familie Lobo. Dit contact liep echter niet goed, er waren communicatieproblemen en het duurde lang. De intentie van de familie was goed, maar ze konden het niet aan met z'n tweeën. Wereldkinderen had minder grip op dit kanaal en uiteindelijk is het contact stopgezet. Wereldkinderen heeft in Madras later nog samengewerkt met adoptieorganisatie Malaysian Social Service (MSS). Hier is weinig over bekend, waarschijnlijk omdat het contact voor een korte periode was en het een klein contact was.

4.3 Bal Anand

Sulu Kalro was de directrice van Bal Anand in Bombay. Kinderen voor wie ter plaatse geen oplossing was, werden in het tehuis opgevangen. Sulu Kalro staat bekend als een strenge, maar toegewijde vrouw, die overal bovenop zat.¹² Volgens Jan van Deth was ze af en toe moeilijk om mee samen te werken, maar fantastisch voor de kinderen. Piet van der Werf, bestuurslid van Wereldkinderen in die tijd, had inzage in de financiën van Bal Anand. Hij wist precies wat Sulu Kalro en de verpleging verdienden.

De omstandigheden in Bal Anand zijn niet te vergelijken met Nederland, blijkt uit verhalen van oud-maatschappelijk werker van Wereldkinderen, Anneke Prenger en een oud-student van de universiteit Leiden die onderzoek heeft gedaan in Bal Anand. In het tehuis verbleven ongeveer 80 kinderen. De ver-

8 Interview Sulu Kalro (2018)

9 Hoksbergen (2012)

10 Interview Piet van der Werf (2018)

11 Interview Zef Hendriks (2018)

12 Interview Jan van Deth (2018)

houding leidster-kind was ongeveer 1 op 10. Kinderen kwamen de ruimtes nauwelijks uit en er was niet standaard een leidster in het lokaal aanwezig. In de ruimtes lag geen speelgoed. Er was wel speelgoed maar de leidsters wisten vaak zelf ook niet wat ze ermee moesten doen. Anneke Prenger vond het jammer dat er niet meer mee werd gedaan.

In Bal Anand kwamen ook kinderen terecht die uit ziekenhuizen kwamen maar in India nauwelijks perspectief hadden. Hierbij zat een aantal kinderen met een handicap. Wereldkinderen voelde zich ook verantwoordelijk voor de kinderen die achterbleven.^{10 12} Er is nu een zorgboerderij in Umang waar deze kinderen na hun 18^e jaar kunnen verblijven. Sulu Kalro is nu de directeur van Umang.⁵ Tot op de dag van vandaag is Sulu Kalro nog bij Bal Anand betrokken. Umang wordt nog steeds voor een belangrijk deel gefinancierd door de Nederlandse stichting Welzijn Kinderen van Bal Anand.¹⁰

4.4 Shishu Sangopan Griha

Sunila en Amal De hadden een eigen tehuis in New Delhi, Shishu Sangopan Griha. Amal De was penningmeester van de overkoepelende kerkorganisatie (church of North India). Hij kwam daar in aanraking met kinderen die geen kansen hadden.¹⁰ Het waren hele vriendelijke mensen. Sunila De deed vooral het uitvoerende werk en Amal De deed de beleidskant.¹⁰ Vanaf de jaren 90 is ook Jim De betrokken bij het tehuis. In het tehuis werden nooit meer dan 20 kinderen opgevangen. Er waren altijd medewerkers aanwezig die voor de kinderen zorgden. Daarnaast waren er ook een verpleegster, dokter, maatschappelijk werker en ander personeel. Er werd geprobeerd een familiale sfeer voor de kinderen te creëren.

4.5 Andere betrokken organisaties

Adoptieorganisatie Buitenlandse Adoptie Noord-Nederland (BANND) probeerde in de jaren 80 contacten te leggen in India. BANND werd in 1971 opgericht en heeft tot 1995 bestaan. Het was een vrijwilligersorganisatie die bestond uit (aspirant) adoptieouders. Koos Wuijster was de eerste voorzitter van BANND. BANND zou voor ongeveer 40 kinderen uit India bemiddelen. Tot midden jaren 80 werkte BANND hiervoor samen met de Welcome Group. Deze organisatie had contact met zes tehuizen in Zuid-India. Er ontstonden vraagtekens over de financiële gang van zaken bij de Welcome Group. In 1989 moest BANND alle activiteiten aan Wereldkinderen overdragen. Wereldkinderen heeft zelf ook even samen gewerkt met the Welcome Group in 1985, maar al snel kwa-

men er twijfels over de werkwijze naar aanleiding van brieven van ouders over vreemde financiële praktijken en het op een onprofessionele manier geven van informatie over adoptiekinderen. De stichting vroeg forse bedragen voor bemiddeling. In 1986 werd de Welcome Group failliet verklaard, nadat adoptieouders het bestuur beschuldigden van oplichting. Het OM besloot na een onderzoek niet over te gaan tot vervolging.¹³ Uiteindelijk hebben ze voor 120 kinderen bemiddeld.

Stichting Bemiddeling Adopties (SBA) heeft voor enkele kinderen uit India bemiddeld. In 1988 werden de contacten overgedragen aan Wereldkinderen.

In 1995 ging Meiling, naast Wereldkinderen, bemiddelen in India. Wereldkinderen wilde op dat moment geen bemiddelingen doen vanuit de staat Tamil Nadu. Uuk Steenhuisen legt de eerste contacten in Madras. Dit kanaal kwam in opspraak. Meiling had contacten met het kindertehuis Child Faith Home in Madras en adoptieorganisatie Malaysian Social Service (MSS). Deze organisatie zou aan sommige echtparen veel meer geld hebben gevraagd dan door de Indiase overheid was toegestaan. In 1999 werd een medewerker van MSS gearresteerd op verdenking van kidnapping van baby's.

In 1982 verscheen er een aantal negatieve berichten over interlandelijke adoptie. Sulu Kalro kreeg als reactie daarop allerlei lastige vragen van mensen. Zij heeft ouders die een kind uit India hadden geadopteerd, gevraagd om hierop te reageren. Toenmalig Wereldkinderen-directeur Zef Hendriks is met de verhalen naar India gereisd en heeft gesproken met mensen van de pers.⁹

5 Kindertehuizen

Er waren twee soorten tehuizen in India: particuliere tehuizen en staatstehuizen. Het verschil tussen deze tehuizen was groot. De particuliere tehuizen waren veel beter dan de staatstehuizen. Dit was vaak een kwestie van geld. De particuliere tehuizen werden bijna allemaal ondersteund door het buitenland. De staatstehuizen waren strak georganiseerd. Er was wel te eten, maar er was een enorm geldgebrek. Mede hierdoor was er niet altijd voldoende aandacht voor de kinderen.² De particuliere tehuizen, zoals Bal Anand in Bombay, waren beter. De kinderen kregen een goede zorg wat betreft eten, kleding en onderdak. Ook kregen ze medische zorg en onderwijs. In de stedelijke gebieden was er wel wat minder ruimte.⁸ Het was echter niet te vergelijken met Nederland. Er werd bijvoorbeeld speelgoed meegenomen als de tehuizen werden bezocht, maar

2 Oud-medewerker Wereldkinderen

5 Interview Anneke Prenger (2018)

8 Interview Sulu Kalro (2018)

9 Hoksbergen (2012)

10 Interview Piet van der Werf (2018)

12 Interview Jan van Deth (2018)

13 Krantenbank Zeeland (1989)

de verzorgsters wisten niet wat ze met het speelgoed moesten doen. De kinderen speelden wel, maar op een andere manier, bijvoorbeeld met stenen of een pan met een lepel. Er werd liefdevol voor de kinderen gezorgd, maar de normen waren anders.⁵

Als bleek dat een kind ernstig gehandicapt was, kon het niet voor adoptie worden afgestaan. Die kinderen bleven dan in het tehuis wonen. In het tehuis zaten dus kinderen van alle leeftijden. De tehuizen kwamen aan geld door adoptie. De medewerkers, medische kosten en verzorging werden daarvan betaald. Veel later is in Umang een zorgboerderij gekomen voor kinderen die 18 jaar oud werden. In Delhi werkte dat hetzelfde, daar zit stichting Karuna.^{5 8}

6 Wet- en regelgeving

Toen interlandelijke adoptie in de jaren 70 en 80 op kwam, was daar juridisch nog weinig voor geregeld. De internationale rechten waren minder goed beschermd dan ze nu zijn. Daarnaast zijn zowel de Indiase als de Nederlandse wet- en regelgeving van belang voor de context.

6.1 Internationale wet- en regelgeving

Tegenwoordig is voor mensenrechten veel aandacht. Een paar decennia geleden was dit nog niet het geval. In de tijd voor het Haags Adoptieverdrag en het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (1989) was er een beperkt aantal regulaties van kracht voor wat betreft interlandelijke adopties. Interlandelijke adoptie was voor de jaren 70 nog een redelijk onbekend fenomeen. Sinds 2003 is India aangesloten bij het Haags Adoptieverdrag.

6.2 Indiase wet- en regelgeving

Adoptie bestond al langere tijd in India.¹⁴ In 1956 werd de Hindu Adoptions and Maintenance ACT (HAMA) van kracht. Deze wet stond adoptie beperkt toe, namelijk voor Hindoes om een Hindoe-kind te adopteren. Als ouders al een kind hadden, eigen of adoptief, mochten ze geen kind adopteren van hetzelfde geslacht.¹⁵ In de loop der jaren werd geprobeerd deze wet uit te breiden. Een wetsvoorstel in 1972 dat adoptie voor alle religieuze gemeenschappen mogelijk zou maken, werd afgewezen na verzet van de moslimgemeenschap. Ook een vergelijkbaar voorstel in 1980 kon niet worden uitgevoerd. Niet-hindoes in India die een kind uit India wilden adopteren, vielen daarom onder de Guardianship and Wards Act van 1890. Deze wet ging niet over adoptie, maar over voogdijschap tot het kind meerderjarig was.^{5 14}

In die tijd vonden ook al interlandelijke adopties plaats.

Ondanks gebrekkige adoptiewetgeving accepteerde het Indiase Hooggerechtshof dit wel. Het Hooggerechtshof zag de volgende mogelijkheden voor kinderen, waarbij elke mogelijkheid de prioriteit had boven de volgende: opgroeien bij de biologische familie; geadopteerd binnen India; geadopteerd door een Indiaas echtpaar in het buitenland; geadopteerd door een echtpaar van wie één Indiaas was en geadopteerd door niet-Indiase mensen. Deze stappen komen ook overeen met het subsidiariteitsbeginsel van het Haags Adoptieverdrag.

Als een kind niet bij de biologische familie op kon groeien, konden ouders het kind afstaan. Hiervoor moesten ze een afstandsverklaring tekenen. Deze beslissing kon pas 3 maanden na de geboorte definitief gemaakt worden.^{5 14} Als een kind werd afgestaan, gingen de papieren voor de jaren tachtig naar de Indian Council for Child Welfare (ICCW). Die bekeken de papieren samen met de rechtbank.⁵ De documenten die nodig waren, waren per rechtbank verschillend. Aanvankelijk zorgde Els Wunnink voor de officiële papieren, later deed Sulu Kalro dat. Sulu ging als vertegenwoordiger naar de rechtbank om te beargumenteren waarom buitenlandse adoptie voor dit kind de beste optie was en de door BIA gematchte ouders geschikt waren. Het kind was op dat moment in een kindertehuis. Als de biologische familie van het kind niet bekend was, moest eerst geprobeerd worden de ouders op te sporen. Lukte dat niet, dan moest het kind door de Juvenile Court of de Social Welfare Department verlaten verklaard worden. Hierna werd gezocht naar een adoptiegezin binnen India. Het kind kon niet beschikbaar komen voor interlandelijke adoptie voordat het kind twee maanden beschikbaar was voor adoptie in India, tenzij het kind gehandicapt was of medische zorg nodig had die het op dat moment niet kon krijgen. Later werd deze termijn teruggebracht naar drie of vier weken.

Midden jaren 80 is dit iets veranderd. Het Hooggerechtshof ging de uiteindelijke adoptie-uitspraak doen. Het ICCW bleef bestaan, maar het hooggerechtshof bepaalde welke documenten nodig waren. Rond 1984 werd ook de Voluntary Co-ordinating Agency (VCA) opgericht. Deze commissie is in het leven geroepen door de overheid. De commissie had als taak om Indiase adoptieouders te zoeken en de adopties te coördineren en te faciliteren.¹⁴ In de commissie zaten een arts, een psycholoog en iemand van de overheid. Alle directeuren van de kindertehuizen moesten ook lid worden. In elke grote stad was een plaatselijke commissie van de VCA. De VCA's hadden ook de taak om in de tehuizen te kijken of de verzorging goed was en of de documenten in orde waren. Doordat er verschillende mensen in de commissie zaten, was het heel transparant.⁵ Als er iets niet deugde, werd dat aan de overheid gemeld. Er was

5 Interview Anneke Prenger (2018)

8 Interview Sulu Kalro (2018)

14 Smolin (2004)

15 CARA (2017)

altijd controle en een dubbele check: de VCA bekeek alles en de uitspraak werd gedaan door de ICCW en later de rechtbank. Rond 2013 zijn de VCA's gestopt.

Het Hooggerechtshof heeft ook de oprichting van een Central Adoption Resource Authority (CARA) voorgesteld. Deze werd opgericht op 28 juni 1990. De CARA was bedoeld als informatiecentrum voor interlandelijke adoptie. Alle aanvragen van buitenlanders om een Indiaas kind te adopteren werden doorgestuurd door een kindervelzijnsorganisatie in het buitenland naar de CARA, en de CARA kon het dan weer doorsturen naar kindervelzijnsorganisaties in India. De kindervelzijnsorganisaties moesten aan de CARA de namen en bijzonderheden van de kinderen doorgeven voor wie ze de zorg droegen en die beschikbaar waren voor adoptie. Die namen en bijzonderheden werden geregistreerd door de CARA.¹⁵

6.3 Nederlandse wet- en regelgeving

Westerse landen, waaronder Nederland, voelden zich geroepen de arme mensen in ontwikkelingslanden te helpen en een kans te bieden op een betere kwaliteit van leven. De Nederlandse Adoptiewet van 1956 was toegesneden op binnenlandse adoptie. In combinatie met de Vreemdelingenwet kon deze wet worden opgerekt, zodat de buitenlandse adopties hier ook onder zouden vallen. Men was pleegouder tot het moment dat de adoptie formeel was.

Er werden steeds kleine aanpassingen gedaan aan de wetgeving. Onder andere Jos Nota, Eerie den Dolaard en Ruud Deibel hebben zich ingezet voor een verbetering van de adoptiewet. In een zeer kort tijdsbestek ontstonden veel verschillende organisaties die voor adoptie bemiddelen in het buitenland. Er werden in het begin nog geen eisen gesteld aan de bemiddelende organisaties of aan de zelfdoeners. Vanaf het begin werd door Wereldkinderen gepleit voor meer wetgeving op dit gebied en in 1989 riep Wereldkinderen alle acht erkende vergunninghouders bijeen om gezamenlijk het ministerie van Justitie op te roepen een einde te maken aan het zelfdoenerschap. De minister ging hier niet in mee.⁹

7 Adoptieprocedures

Hoewel iedere adoptieprocedure uniek is, met name de omstandigheden van iedere individuele situatie, zal in dit hoofdstuk het algemene patroon aan papierwerk worden omschreven dat voor de adopties uit India werd ingevuld. Er is geprobeerd de procedure voor India zo helder mogelijk in kaart te brengen. De informatie is afkomstig uit de archieven van Wereldkinderen en interviews van betrokkenen in India en

Nederland. Voor het onderzoek zijn ongeveer 50 individuele dossiers ingezien van kinderen die zijn geadopteerd in de jaren 80 en 90. De periode dat kinderen uit India geadopteerd werden was langer. Het is niet duidelijk in hoeverre de conclusies generaliseerbaar zijn voor de periode vóór de jaren 80.

7.1 Procedurele gedeelte Nederland

Om in de jaren 1970-2000 een kind uit het buitenland te kunnen adopteren, hadden de aspirant-adoptieouders een beginseltoestemming van het Ministerie van Veiligheid en Justitie nodig. Deze beginseltoestemming werd afgegeven na een gezinsonderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming. Wanneer aspirant adoptieouders de beginseltoestemming hadden, konden zij zich aanmelden bij een van de adoptieorganisaties of ze gingen op zoek naar een eigen contact in het buitenland.

Bij Wereldkinderen was een lange wachtlijst van aspirant adoptieouders met beginseltoestemming. Jan van Deth gaf aan dat ouders veel druk uitoefenden op Wereldkinderen om het proces te versnellen. De wachtlijst leidde er volgens Jan van Deth toe, dat zij met de druk niets hoefden te doen omdat ze toch wel genoeg ouders voor de kinderen hadden. De filosofie van Wereldkinderen was en is nog steeds: wij zoeken ouders voor de kinderen en niet andersom.

Bij de aanmelding bij Wereldkinderen konden ouders voorkeuren opgeven voor het land waaruit ze wilden adopteren. Veel ouders die een kind uit India hebben geadopteerd, kozen voor het land omdat ze zelf niet hoefden te reizen. Daarnaast konden ouders een voorkeur opgeven voor het geslacht van het kind en de leeftijd, en voor de hoeveelheid kinderen, bijvoorbeeld in het geval van broertjes en zusjes. In India kwam dat laatste eigenlijk nauwelijks voor.⁵ Wereldkinderen merkte dat ouders veelal vergelijkbare voorkeuren hadden. Kinderen met een donkere huidskleur waren in die tijd minder populair dan kinderen met een lichtere huidskleur. De meeste ouders wilden het liefst dat een kind er zo westers mogelijk uitzag. Voor een kind met een handicap stonden in Nederland in die tijd niet veel ouders open.² Daarnaast hadden ouders vaker een voorkeur voor meisjes dan voor jongens en wilden ze het liefst een zo jong mogelijk kind. Qua landen merkte Wereldkinderen niet veel verschil in voorkeur.¹¹

De kosten voor de ouders voor het adopteren van een kind waren bij Wereldkinderen voor ieder land hetzelfde. Er waren dure en goedkope landen, maar de beweegredenen van ouders om voor een bepaald land of kind te kiezen, moest volgens Wereldkinderen niet in het geld zitten. Rond 1980 waren de

² Oud-medewerker Wereldkinderen

⁵ Interview Anneke Prenger (2018)

⁹ Hoksbergen (2012)

¹¹ Interview Zef Hendriks (2018)

¹⁵ CARA (2017)

kosten om te adopteren ongeveer 4.500-6.000 gulden en dit liep op tot ongeveer 20.000 gulden in 2000.¹⁶

In grote lijnen waren er twee typen adoptieouders. In de eerste plaats waren er ouders die een kind adopteerden nu zij zelf ongewenst kinderloos waren. In de tweede plaats waren er ouders die een kind adopteerden omdat ze een kind in nood wilden helpen. Ouders die uit idealistische overwegingen een kind adopteerden en al zelf kinderen hadden, stonden vaker open voor oudere kinderen.² Vanuit India was een eis dat adoptieouders ongewenst kinderloos waren. Als het ging om een kind met een medisch probleem, dan mochten ouders al wel een biologisch kind hebben.

De matching werd gedaan door Sulu Kalro en Sunila De.¹¹ De papieren van ouders werden naar India gestuurd. De medewerkers van Wereldkinderen kregen te horen dat er een kind was en de vraag of het een match zou zijn voor een bepaalde familie. Ouders werden gematcht op basis van voorkeur en positie op de wachtlijst. De wachttijd voor ouders was ongeveer drie jaar.⁵

Over de matchingsprocedure van andere contacten is niets bekend.

7.2 Procedurele gedeelte India

Voor 1984 verschilde de procedure per deelstaat. Elke rechter stelde zijn eigen eisen. In 1984 kwam er een wet die adoptie in India en naar het buitenland regelden. Er werden voorwaarden gesteld waaraan elke adoptie moest voldoen. Zo moest een adoptie-organisatie over een vergunning beschikken, moest er eerst naar een Indiaas adoptiegezin gezocht worden voordat een kind naar het buitenland kon worden geadopteerd, moest de Indiase kinderbescherming zorgvuldig de achtergronden van een kind onderzoeken en nagaan of er uit vrije wil afstand was gedaan, moest elk instituut een maatschappelijk werker in dienst hebben die was opgeleid voor het adoptiewerk en moest van elk kind een rapport worden gemaakt met persoons- en familiegegevens en met medische gegevens.⁷ Kinderen uit India kwamen uiteindelijk altijd via het kindertehuis naar Nederland. Het kind werd aangemeld bij de ICCW. Er waren ook vondelingen, die altijd eerst bij het politiebureau gemeld moesten worden.⁷ Daarna werden ook zij naar het kindertehuis gebracht. De Juvenile Welfare Board (kinderbescherming) werd dan ingeschakeld, maar uiteindelijk werden ook deze kinderen ter adoptie aangeboden. Als een moeder haar kind had afgestaan, had een moeder drie maanden de tijd om op haar beslissing terug te komen. Als de moeder daar niet op

terugkwam, werd voor een kind de mogelijkheid voor binnenlandse adoptie eerst onderzocht. Als binnenlandse adoptie geen mogelijkheid was, kon het kind pas interlandelijk geadopteerd worden. Jongens waren meer geliefd voor binnenlandse adoptie. Daardoor kwamen er meer meisjes dan jongens in aanmerking voor interlandelijke adoptie.^{5,8}

Kinderen met een medisch probleem kwamen sneller voor buitenlandse adoptie in aanmerking, omdat dit door het stigma en de kosten minder werd geaccepteerd in India.⁵ De tijd dat kinderen in het tehuis verbleven, varieerde over het algemeen van ongeveer twee maanden, tot twee jaar.¹⁶

7.3 Inhoud van de dossiers

In de individuele adoptiedossiers zijn verschillende papieren uit India bewaard. De dossiers die uit Bombay kwamen, zagen er in grote lijnen hetzelfde uit als de dossiers die uit Delhi kwamen. Hieronder zullen een aantal belangrijke documenten besproken worden.

Kindrapport

In ieder dossier zat een kindrapport. Dit werd ofwel de Child Study Report (Delhi) ofwel de Child Study Form (Bombay) genoemd. Het kindrapport was in het Engels geschreven. Dit rapport werd waarschijnlijk in de meeste gevallen opgesteld door een maatschappelijk werkster van het tehuis.¹⁶

In het kindrapport stonden ten eerste algemene gegevens van het kind, zoals de naam, de geboortedatum en de geboorteplaats. In de dossiers die uit Delhi kwamen, stond bij de geboortedatum ook altijd omschreven of deze datum medisch was vastgesteld en/of dat de moeder deze geboortedatum zelf had doorgegeven. In het grootste gedeelte van de dossiers was de geboortedatum zowel door moeder verklaard, als medisch gecontroleerd.

Vervolgens werd vermeld hoe een kind in het tehuis terecht was gekomen en of het kind hiervoor al in een ander tehuis had gewoond. In veruit de meeste gevallen waren de kinderen gebracht door de biologische moeders, soms door de politie of jeugdbescherming (in het geval van een vondeling) en in een enkel geval door beide ouders.^{5,8} Voordat het kind in het tehuis van Sulu Kalro of Sunila De terecht kwamen, hadden zij vaak eerst een korte periode in een ander tehuis gezeten. In Bombay kwam dit vaker voor dan in Delhi.

Daarnaast werd in het rapport vermeld of de ouder een afstandsverklaring had ondertekend (written consent) of dat een verlatenverklaring was gegeven door een autoriteit. Een

2 Oud-medewerker Wereldkinderen

5 Interview Anneke Prenger (2018)

7 India: Voor wie wil weten, 1993

8 Interview Sulu Kalro (2018)

11 Interview Zef Hendriks (2018)

16 Archieven Wereldkinderen

verlatenverklaring werd afgegeven in het geval van een verdeling. In geen enkel dossier dat is ingezien was een verlatenverklaring opgemaakt als de ouders het kind naar het tehuis hadden gebracht. Bij deze ouders was altijd sprake van een 'written consent'. Het is echter opvallend dat in geen enkel dossier een bewijs van 'written consent' of een verlatenverklaring was bijgevoegd. Mogelijk heeft dit te maken met de privacy van de moeders. Moeders konden een document tekenen waarop stond dat hun identiteit geheim zou blijven.⁵ Het sociale stigma op ongehuwd moederschap zou anders nare gevolgen voor de moeders kunnen hebben. Ongehuwd moederschap was namelijk een grote schande in India. Als een meisje zwanger raakte, wisten vaak alleen haar ouders ervan. Een meisje ging dan meestal naar de stad waar opvangtehuizen waren om te kunnen bevallen en daar konden ze ook hun kind afstaan. Niemand kreeg verder ooit te horen dat ze zwanger was en een kind had afgestaan.¹⁶

Redenen van afstand en achtergrond biologische ouders

De hoeveelheid van de achtergrondinformatie over de kinderen was kort. In het kindrapport stond bij de kinderen die waren afgestaan ook altijd omschreven wat de reden was dat de moeder afstand had gedaan van het kind. In de dossiers uit Delhi stonden de reden en de achtergrond van de moeder vaak iets uitgebreider omschreven dan in de dossiers uit Bombay. In de kindrapporten uit Bombay stonden vaak een of twee zinnen vergeleken met een korte alinea in de kindrapporten uit Delhi. Veruit in de meeste gevallen was de reden van afstand dat de moeders ongehuwd zwanger waren geraakt. Dit werd ook door betrokken medewerkers van Wereldkinderen als voornaamste reden genoemd. Andere redenen waarom kinderen werden afgestaan, waren armoede of dat moeders alleen stonden doordat hun man was overleden of hen had verlaten.

In de dossiers uit Delhi werd in hetzelfde deel van het kindrapport vaak aanvullende informatie gegeven over de biologische moeders. Zo werden bijvoorbeeld de leeftijd, de godsdienst en de sociaal-economische status van de moeders omschreven. In de dossiers uit Bombay werd deze informatie niet in het kindrapport omschreven. Dergelijke informatie werd vaak gegeven door middel van een aanvullende brief van Sulu Kalro die op een later moment kwam. Hierover zal in een latere alinea meer informatie worden gegeven.

De leeftijd van de moeders liep uiteen van 14 jaar tot 40 jaar. De meeste moeders waren hindoeïstisch en enkele moeders waren moslim of christen. Veel moeders kwamen uit een lage sociaal-economische klasse.

Over de vaders en andere familieleden was zelden informatie beschikbaar. Als er informatie werd gegeven over vaders was dat meestal gerelateerd aan de reden van afstand.

Fysieke en mentale ontwikkeling

Tot slot werd in het kindrapport altijd een rapport toegevoegd met medische gegevens van het kind. Dit werd zowel in Bombay als in Delhi het 'physical examination report' genoemd. In dit rapport werd bijvoorbeeld de lengte, de hoofdomtrek, de huidskleur, het zicht, de tanden en het aantal gekregen vaccinaties omschreven.

De leeftijd van de kinderen die geadopteerd werden, varieerde van ongeveer zes maanden tot twee jaar. Het merendeel van de kinderen was een meisje. De huidskleur van kinderen werd in de meeste gevallen beschreven als 'fair' of 'wheatish'. Dit zou mogelijk kunnen komen doordat aspirant-adoptieouders vaak een voorkeur hadden voor kinderen met een lichte huidskleur.

Affidavit

Aangezien veel kinderen in India geen geboortecertificaat hebben, werd voor de adoptie een verklaring opgemaakt, waarin de gegevens van het kind werden vastgesteld. Dit werd een Affidavit of Certificate from the institution genoemd. De affidavit was in het Engels geschreven. De affidavit werd in veel gevallen ondertekend door ofwel Sulu Kalro (Bombay) ofwel Sunila De (Delhi). In andere gevallen werd de affidavit ondertekend door een maatschappelijk werkster van het tehuis. Kinderen die uit Goa kwamen, waren wel ingeschreven in de geboorteregistraties. Daar is aangifte altijd verplicht geweest.⁸

Brief van het tehuis

Als de matchingsprocedure afgerond was, ontvingen ouders vaak voor de komst van het kind een brief van het tehuis. Dit gebeurde zowel bij adopties uit Bombay (door Sulu Kalro) als in Delhi (door Sunila De).

De informatie die door middel van deze brief werd gegeven was in Bombay vaak een aanvulling op het kindrapport. Hierin stond soms extra informatie over de reden van afstand en de achtergrond van de moeder. In deze brief beschreef Sulu Kalro bijvoorbeeld hoe oud de moeder was en welke uiterlijke kenmerken de moeder had. Daarnaast schreef Sulu Kalro vaak uitgebreid over het voedingsschema van het kind en vatte ze de informatie over de ontwikkeling uit het medisch rapport nogmaals kort samen.

In Delhi was de informatie in de brief vaak een herhaling van de (in de eerste instantie al meer uitgebreide) informatie over

5 Interview Anneke Prenger (2018)

8 Interview Sulu Kalro (2018)

16 Archieven Wereldkinderen

de achtergrond van de moeder uit het kindrapport. Daarnaast werd vaak ook kort iets geschreven over hoe het op dat moment met het kind ging.

Guardianship Petition

De 'guardianship petition' is een formulier met de Indiase adoptie-uitspraak. Adoptieouders krijgen in India toestemming om de zorg te dragen voor het kind en toestemming om met het kind naar Nederland te reizen. In alle dossiers die zijn ingezien was dit formulier aanwezig.

Reizen naar Nederland

In Bombay werd een apart formulier opgemaakt waarin het kind gezond genoeg werd verklaard om te mogen reizen. Dit was het 'medical and travel certificate'.

Vanaf 2001 moesten adoptieouders hun kind zelf ophalen. Tot die tijd werden kinderen meestal geëscorteerd door een medewerker van de bemiddelingsorganisaties. De Indiase autoriteiten vonden dat als ouders de leefsituatie in het tehuis hadden gezien, ze beter zouden kunnen reageren op hun kind.⁹ Daarvoor wilde India de ouders juist niet hebben omdat ze bang waren voor omkoping om de zaak te versnellen.⁵

5 Interview Anneke Prenger (2018)

Deel 3 Huidige situatie

8. Huidige situatie

8.1 Einde van adopties uit India

In 2009 heeft Wereldkinderen het contact met India afgebouwd. De belangrijkste reden hiervoor was de lengte en complexiteit van de procedure, wat resulteerde in (te) hoge kosten. Daarnaast nam binnenlandse adoptie in India enorm toe.

8.2 Situatie in India

India heeft zich in de loop der jaren steeds meer ontwikkeld en is zich hierdoor bewust geworden van de eigen situatie. Hierdoor is het land beter in staat om de eigen kinderen op te vangen.² Vanaf de jaren 90 ontstonden er in Nederland lange wachtlijsten voor interlandelijke adoptie. Niet alle gezinnen volgden daarom de formele route. Sommige van deze gezinnen wilden de adoptie geheim houden. Door voortschrijdend inzicht en het aanscherpen van de regels, begonnen steeds meer mensen de formele route te volgen.

8.3 Roots

Voor geadopteerden is het erg lastig om op zoek te gaan naar hun biologische ouder(s) in India. Aan veel vrouwen die hun kind hebben afgestaan voor adoptie, is geheimhouding beloofd. Sulu Kalro is nog heel belangrijk voor de rootsvragen uit India. Ze gaat voor elke aanvraag op zoek naar de biologische moeders. Als moeders worden gevonden, dan moeten ze heel voorzichtig benaderd worden. Niemand mag weten waarvoor ze komt, omdat dat veel overhoop kan halen. Sulu Kalro begrijpt dat kinderen op zoek zijn naar hun moeders en zet zich daarom nog zo in. Daarbij loopt zij wel tegen een aantal dingen aan. Niet alle kinderen komen rechtstreeks uit Bal Anand. De directeur van Bal Sadan wil bijvoorbeeld geen gegevens vrijgeven omdat de moeders geheimhouding is beloofd. Het blijft voor Sulu Kalro lastig om moeders te vinden omdat de familie vaak niet het nieuwe adres van de moeder wil geven omdat ze nu gehuwd is. Geadopteerden trekken de woorden van Sulu Kalro vaak in twijfel door alle berichten uit de media. Geadopteerden die een aanvraag doen, betalen alleen voor haar reis- en verblijfkosten. Als de zoektocht in Bombay is, dan vraagt ze er niks voor.^{5 8}

5 Interview Anneke Prenger (2018)

8 Interview Sulu Kalro (2018)

Referenties

Anoniem (2018). Deze persoon heeft anoniem bijgedragen aan dit rapport. Naam bekend bij Wereldkinderen.

Archieven Wereldkinderen. Ongeveer 50 individuele dossiers uit de jaren 80 en 90.

CARA (2017). *Benchbook for Adoptions*. Beschikbaar op <http://cara.nic.in/PDF/Bench%20Book%20For%20Adoptions.pdf>

Hendriks, Z. (2018) persoonlijk interview met oud-directeur BIA/Wereldkinderen.

Hoksbergen, R.A.C. (2012). *Kinderen die niet konden blijven: Zestig jaar adoptie in beeld*. Soesterberg, Nederland: Aspekt.

India Now Home to 20 Million Orphans, Study Finds (26 juli 2011). Geraadpleegd op 10 mei 2019 op <https://www.soschildrensvillages.ca/india-now-home-20-million-orphans-study-finds>.

Kalro, S. (2019) persoonlijk interview met contactpersoon India.

Krantenbank Zeeland (15 maart 1989). Geraadpleegd op 10 mei 2019 op: <https://krantenbankzeeland.nl/issue/pzc/1989-03-15/edition/0/page/33>.

Oud-medewerker Wereldkinderen (2018). Persoonlijk interview met een oud-medewerker van Wereldkinderen die anoniem wil blijven.

Prenger, A. (2018) persoonlijk interview met oud-medewerker Wereldkinderen.

Smolin, D. M. (2004). The two faces of intercountry adoption: The significance of the Indian adoption scandals. *Seton Hall L. Rev.*, 35, 403.

Stichting Toerisme & Derde Wereld (1992). *Te gast in India*. Nijmegen, Nederland: SSN.

Te gast in India (1992). Van Teeffelen, K. (red.), Van Beek, S., et al. Nijmegen: Stichting Toerisme & Derde Wereld.

Uit de pers. Gebundelde (kranten)artikelen over India tussen 1986 en 1992.

Van der Werf, P. (2018) persoonlijk interview met oud-bestuurslid BIA/Wereldkinderen.

Van Deth, J. (2018) persoonlijk interview met oud-directeur.

Wereldkinderen (1993). *India: Voor wie wil weten*.

Worldometers. (2019). *India Population (2019) - Worldometers*. [online] Geraadpleegd op 6 mei 2019 op <http://www.worldometers.info/world-population/india-population/>.